

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. XIII. Septimum Privilegium Commutatio votorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

non potest, nam propterea cum secunda Bulla potest iterum eodem anno, quia id de novo concessit Pontifex, licet non tertio cum tertia.

6. Inquires secundò an, si sic applicet confessorius, si morieris, concedo tibi, seu applico hanc indulgentiam, si non morieris non applico. An inquam, si Pœnitens convalescat, redeunte deinde periculo alterius infirmitatis, vel eadem reconvalescente, possit lucrari dictam indulgentiam ex eo, quia Privilegium non habuit effectum in illa prædicta priore conditionata applicatione.

Respondet posse purgat *Dian. p. 1. r. 1. 1. ref. 106.* quem sequutus est *Galleg. claus. 9. disp. 107.* Innuitur autem uterque in quodam testimonio Commissarii, quod super hac re se habere, dicit. Sed negat *Trullen. de bull. l. 1. §. 7. c. 2. d. 19. n. 8.* cum aliis, & merito. Nam cum hanc Indulgentiæ suspensionem non concedat Pontifex, non est audacter pronunciandum, ea te uti, posse. Nec testimonium illud commissarii obstat, nam tanta commissarii potestas nullibi legitur, ut in *Stat. Bardi p. 2. tract. 4. c. 5. §. 4. num. 27.*

7. Inquires tertio. Si confessorius accedens ad proxime moriturum, qui bullam sumpsit, invenit illum sensibus destitutum, itaut confiteri nequeat, potestne ipsi confessorius, seu Sacerdos applicare indulgentiam hanc, cum tunc non prosit concessio Pontificis dicta num. 4. quia jam est præsens confessorius.

Respondet. In nostra, & aliorum sententia, quos adducit *Diana l. c. ref. 108.* poterit tunc Sacerdos absolvere hunc sub conditione illa, quam explicavimus in *methodo Confessionis l. 1. c. 10. a. n. 4.* & deinde indulgentiam poterit applicare modo dicto. In sententia iterum eorum, qui dicunt, hanc, qui non petit confessionem, non debere absolvi; poterit etiam ei indulgentia applicari à dicto præsentis Sacerdote, saltem ex præsumpta Pontificis voluntate, ut in simili esse probabile, diximus §. *præced. n. 2. c. 4.* Et quia fortasse erit contritus, seu alias in statu gratiæ, fructum indulgentiæ lucrari poterit. Ita *Acosta, & Rodriq. cum Diana l. c.*

8. Inquires quarto. Occasione illius, quod modo dictum est n. 3. (sibi indulgentiam applicet, seu acquirere intendat, &c.) inquires, inquam, an ut indulgentia quælibet, adeoque hæc ex Bulla Cruciatæ acquiratur, necessarium sit, ut illam quis intendat acquirere, an satis sit, ut faciat opus iunctum à Pontifice, cum circumstantiis ab eodem requisitis licet non intendat, imò nec sciat, tali operi esse annexam indulgentiam, loquimur autem, ut ex se patet, quando concedens indulgentiam scientiam illam, vel intentionem, vel simile quid non requirit, sed ab illa præscindit.

9. Respondet. Duplex est sententia. *Rodriq. in Bull. §. 8. n. 9.* & *Trullench. in bull. l. 1. §. 6. dub. 2. n. 5.* aiunt nisi quis sciat, intendatque, sane non lucrari indulgentiam. Ratio hujus sententiæ esse potest, quia indulgentia est per modum privilegii, quod ignorantia non acquiritur, sed requiritur scientia, & voluntaria privilegii acceptatio.

10. At *Portella, in add. ad dub. Reg. V. indulgentia*, dicens, se hanc sententiam accepisse à Ludovico Molina, & *Josephus de Augustino*, aiunt, etiam si quis nesciat, sed requisita tamen ad indulgentiam ponat, illam acquirere. Ratio est (inquit de Augustino) quia, vel talis scientia, ut vult *Joseph de August. in brevi notitia rit. de indulgentia n. ult.* & intentio non est necessaria, siquidem non ponitur in tenore concessionis, ut supponimus, vel si est necessaria, semper adest implicita intentio, qua quilibet homo, dum bene operatur, vult acquirere totum fructum, quem potest ex illo bono opere, & ex ejus annexis.

11. Confirmat primò *Portella* ex exemplo satisfactionis ex opere operantis: licet enim quis nesciat, nec explicite intendat per suum opus bonum v. g. per suum jejunium satisfieri peccatis, quas debet ex suis peccatis, tamen accipit satisfactionem annexam tali operi. Ergo

eodem modo, elevato tali opere ad imperium rationis satisfactionis ex opere operato, quod sit in iudicium auctoritate Pontificis, qui habet ad id potestatem potestatis, quis absque scientia, & consequenter absque intentione obtinere totum ejus fructum.

12. Confirmat secundò *Delugo de penit. d. 27. num. 8.* quia fructus suffragii mihi ab alio applicati, v. g. jejunii fructus, quem mihi applicat meus amicus pro me peccatis, imò, & fructus Sacrificii Missæ, quem mihi se habet est quidem ex opere operato) applicat aliquis Sacerdos pro me Missas celebrans, mihi applicatur, tamen nihil ego sciam vel intendam. Ergo cur non idem dicendum, si mihi indulgentiæ fructum ipse Pontifex applicet, me nihil sciente, vel intendente? Cur enim Christi satisfactio applicata per Sacrificium Missæ, prodest mihi nihil scienti, & prodelle non poterit eadem satisfactio per potestatem Pontificis applicata.

13. Confirmo ego tertio, quia de facto Pontifex, quando solet concedere, & in hac nostra bulla ut, videmus n. 4. concedit moribundo à se scriptis destinato indulgentiam Plenariam, & tamen tunc ille nihil advertit, nihilque potest intendere.

14. Ad rationem *Rodriquez, & Trullench. respondet Delugo, l. c.* Indulgentiam non esse privilegium, quod debeat executioni mandari per ipsum privilegium, sed potius esse solutionem pro illo, quæ potest fieri per alium, nihil sciente debitore, ut si quis amicus pro me nihil sciente, solvat centum aureos, quos ego meo creditori debeo, satisfactus erit creditor, nec ego aliquid debebo.

Cujus rei ulterior ratio est, quia ad has, vel similes solutiones semper adest intentio implicita dicta n. 10. quæ satis in hujusmodi solutionibus est.

15. Hanc secundam sententiam probabilissimam pædico, tamen usus fidelium merito semper curat, intendere expresse indulgentias sibi acquirere: tum quia intuitus absque datione est, tum quia non est certum, licet sit verosimile, ut loquitur *Delugo citatus*, Pontificem ita se habere in omnibus indulgentiis concessendis, sicuti se habet in casibus modo n. 3. dictis. Et cum requisita ad indulgentias acquirendas, sunt, ut plurimum, varia, & sub variis conditionibus ponenda, ut hæc apponantur, debent fieri, & consequenter requiruntur semper adit acquiritur intentio.

16. Illud (ne erres) adverte. Nam indulgentiam lucrari volens quis pro defuncto, vel sua opera applicat pro ejusdem Defuncti satisfactione, debet habere commissario intentionem determinatam lucrandi, & latius sciendi pro eo. Ratio est, quia adest quidem illa intentio implicita lucrandi sibi per suum bonum opus, quantum potest, non autem adest lucrandi pro alio, & ut docet item *Delugo, ibidem loc. cit. num. 74. c. disputat. num. 28.*

CLAVSVLA. XII.

Item sumentibus bullam conceditur, vota opuscula, alia marina, Castitatis, & religionis exceptis, in aliquo subsidium hujus expeditionis per eundem commissarium commutari.

CAPVT XIII.

De septimo Bullæ Privilegio, hoc est, de commutatione Votorum

Non loquimur hic, an potestatem habeat commissarius Cruciatæ commutandi vota fidelium, sed de ea quam habet commissarius electus à penitente habente bullam. De Commissarii enim potestate non est hic agendi locus.

§. I. De commutatione Votorum prater excepta.

1. Differt Voti commutatio à dispensatione. Nam commutare est transferre vinculum & obligationem voti ex una materia in aliam, ut ex ieiunio in flagellationem. Dispensare autem est, vinculum voti omnino relaxare; quæ dispensatio aliquando est in totum, aliquando ex parte iuxta gravitatem causæ. Quoniam vero per bullam nullum tibi conceditur privilegium, quoad dispensationem, sed solum, quoad commutationem, de hac erit præcipue nostra locutio.

2. Ea autem triplex esse potest, vel enim votum commutatur in minus, ut ieiunium in unum Patet & Ave, vel in maius, ut Patet, & Ave, in ieiunium, vel in æquale, ut ieiunium diei v. g. Veneris in crastinum diei v. g. Sabbati.

Porro in minus nihil potest per Bullam, quia illa potius est dispensatio, quam commutatio. In maius non est necessaria Bulla, quia quilibet ex se potest sibi commutare in maius, ut late lib. 3. in Decal. cap. 16. §. 5. diximus.

3. Bulla ergo solum proderit, ut tuus confessor per illam electus possit tuum votum in æquale commutare. Sed quia, ut ibidem diximus, est probabilis opinio, posse quemlibet ex se suum votum commutare in æquale, quia Deus æque satisfacit per æquale, ideo, ut per Bullam aliquid amplius habeatur, concedimus, satis probabiliter posse per eam commutari votum in aliquo aliquanto minus, non vero minus notabiliter. Hæc ibidem tractata latius habes, & videri possunt apud Castrop. tr. 3. de Voto p. 14. Suar. l. 6. de Voto cap. 12. & 17. Sanch. l. 4. sum. c. 50. aliosque.

4. Scio autem, valde operosum esse, dignoscere hanc æqualitatem, vel quæ æqualitatem in his votorum commutationibus; sed ego ibi, quantum potui, regulas & exempla id cognoscendi diligenter tractavi. Illud nunc scies, à Castrop. de Bull. disp. un. punct. 9. n. 6. æquitatem hanc relinquit tandem decernendam à prudenti confessorio, qui eo ipso, quod bona fide procedat commutatio effectum habebit.

Quis Confessorius.

5. His ita constitutis. Inquires Primo, Quinam confessorius requiritur ad hanc commutationem expediendam? Respondeo quem tu habens Bullam volueris, dummodo sit approbatus ab ordinario, modo supradicto.

6. Primo igitur non est satis quislibet Sacerdos, quia id tam ample non concedit Bulla. Secundo non est necesse, ut commutatio fiat in ipsa Sacramentali confessione, quia hæc restrictio non habetur in bulla. Tertio nec est necesse, ut qui commutat sit tuus confessorius, dummodo confessorius modo dicto sit, quia bulla requirit quidem confessorium, sed non dicit, debere esse tuum.

Causa ex qua prædicta vota commutari valeant.

7. Inquires secundo, quamnam causa requiritur, ut eiusmodi commutatio valide, & licite virtute Bullæ peregrinetur.

Respondendo. Profecto ad dispensationem voti maior requiritur causa, quam ad commutationem. Quoniam vero nostrum est, loqui solum de commutatione, dico universaliter requiri causam leviorē ad illam, quam ad dispensationem, & Lessius de Voto dub. 11. n. 96. quid in affirmat, in commutatione voti à quocunque faciendâ sufficere propensionem solum votantis, placet enim id Deo, ut sic magis hilariter Vota Fideles observent. Arque id, ut dixi, universaliter loquendo. At in nostra commutatione faciendâ ex vi Bullæ, aliam habemus causam, quam requirit Pontifex in ipso Bullæ tenore

Part. III.

Nam præter eleemosynam illam, quæ pro bulla porrigitur requirit aliud nimirum quod, qui velit vi Bullæ sibi votum commutari, per aliquod subsidium pro belli expeditione contra infideles.

8. Sed ecce d. difficultas admodum agitata inter Bullæ explanatores. Ecuquidnam est hoc subsidium, temporale, id est aliqua alia eleemosyna, an spirituale, id est aliqua v. g. oratio.

Alphonfus Deza, alique, quos citat, sed non sequitur Castrop. de Bull. disp. un. punct. 9. num. 7. probabile docent, sufficere spirituale, maxime si votens sit pauper, quia Bulla dicit in subsidium At spirituale subsidium, subsidium est.

9. Suarez, Sanchez, Henriquez alique apud eundem Castropalaum l. c. n. 9. asserunt fieri posse in subsidium partim temporale, partim spirituale, id scilicet multum detrahatur de subsidio temporali, si solum spirituale satis sit.

10. Castropalaus vero loc. cit. alios adducens, docent esse omnino temporale, tam ex modo loquendi, & sine Bullæ, quæ concessa fuit ad congregandam pecuniam contra infideles, aliud subsidium non intelligitur, nisi temporale.

11. Ego omnino Castropalaum sequor, in qua sententia me firmavit Galleg. claus. 9. d. 160. Idem postquam (probans Castropalaus sententiam) attulisset Petram Iudesimam, Sotum, Aloysium Lopez, aliosque, citat Marchardum longam tractationem hac de re ita concludentem. Verum hac ætate cessat omnis de hac dubitatione controversia: siquidem Commissarius Generalis Cruciatæ, cui de iure competit declarare dubia, quæ se offerunt circa Bullam Cruciatæ, expressè declaravit, commutationem votorum omnino faciendam vi Bullæ in subsidium temporale, idque præcipit omnibus confessoribus sub pena excommunicationis, quam declarationem, publicavit anno 1642. Lege Gallegum, qui ponit formalia verba prædictæ declarationis.

12. Praxis autem cui in hoc Regno Siciliæ consignanda sit hæc pecunia pro commutatione voti datur in instructione quam pro Prædicatoribus Bullæ Commissarius Generalis huius eiusdem regni publicavit hic Panormi, ac typis impressis evulgavit, ubi n. 4. sic habetur.

Quarto s'avverte, che Penitenti da loro, stesi ripongano nella cassa, che sarà riposta nella Chiesa o chiese à tale effetto, dove sarà scritto (cassa di compositione) tutta quella somma che i loro Confessori haveranno ordinato pagare, altrimenti facendo, non hanno compimento con l'obbligo loro ne sono commutati i loro voti.

13. Nota autem aliqui esse praxim, si quando expediat, tur compositio ab ipso commissario in his materiis, quas ipse expedire poterat, nam de hac compositioe ita habetur in prædicta instructione.

Si da notizia à tutti li Penitenti, che quella eleemosyna, che li sarà tassata dal Commissario Generale della Santa Cruciatæ per alcuna compositione, o dispensa, sono obligati detta eleemosyna pagare al Tesorero Generale della S. Cruciatæ, o à suoi Procuratori legittimi in presenza di detto Commissario Generale, o degl' altri suoi Delegati che facessero, se non la detta compositione o dispensa è nulla.

14. Rogas. Quantam eleemosynam debet taxare confessorius ad commutandum meum votum quam ego deinde in prædictam causam inferre debeam? Respondeo tantam esse taxandam, quantam iuxta qualitatem personæ eiusque facultates, ac iuxta gravitatem voti, omnibus circumstantiis consideratis, iudicabit confessorius, id quod certe non nisi ex eius prudentia, ac iudicio, hic, & nunc decerni potest.

Vota, ad qua se extendit commutatio per Bullam.

15. Quæ vota commutari queunt per Bullam? Respondeo

R. r.

pondo, omnia, præter votum castitatis, Religionis, & Peregrinationis Hierosolymitarum. Hæc autem quando in aliquo deficiunt, an possint etiam commutari, dicam mox §. 2. Omnia inquam, siue sint personalia; siue realia, siue mixta; ut item siue fuerint emissa ante siue post promulgationem Bullæ.

16. Hæc etiam redeunt aliqui votum, quod tu recordaris emisisse, sed oblitus es eius materiam, posse enim commutari docet Sanch. l. 4. sum. cap. 54. num. 34. quia adhuc est votum. Id tamen negat Suarius, siquidem commutatio, si quæ debet esse prudens, non potest fieri in incognitum.

17. Sed profecto, quandoquidem est probabilis opinio te, si voti es oblitus, ad illud non obligari, quia nescis quid operis facturus sis, inquam ex voto, parum utilis est hæc questio quoad praxim.

Porro hic proprio in loco sunt quinque exagilandæ difficultates.

PRIMA, ET SECUNDA DIFFICULTAS.

De voto non petendi commutationem

18. Prima an confessarius electus possit commutare votum, quod quis emisit de non petenda commutatione sui voti v.g. ieiunij.

Respondeo valide posse, (nā num licite id petat votens dicam mox.) Ratio est, quia hæc votentis voluntas non tollit à confessario electo potestatem commutandi; hoc enim votum non est ex exceptis, quare poterit confessarius commutare prius hoc votum non petendi commutationem, & deinde commutare poterit ipsum votum. Idem dic, si vovisti non petere commutationem nisi à Pontifice immediate: nam propter eandem rationem, adhuc per duplicem dictam commutationem poterit confessarius electus tibi consulere.

19. Verum insurgit secunda difficultas, an scilicet peccet, qui petit commutationem voti; si voverat, se illam non petiturum.

Respondeo. Gallegus, claus. §. d. 144. putat hunc petendo commutationem, valide quidem commutationem recipere, sed peccare, quia facit contra votum illam petendo, quam non petere promissit Deo.

20. Verum, ut huic difficultati plene satisfiat, recordanda sunt prius ea quæ lib. 3. in decal. c. 15. §. 4. n. 8. dixi, ubi sic habeo: Votum non petendi sine causa dispensationem vel commutationem voti facti, vel faciendi validum pronuntio, quia ad prudentiam pertinet, nolle sine causa a voti obligatione eximi. At votum non petendi dispensationem, vel commutationem absolute nequaquam valeat, puto cum Sanch. lib. 4. in decal. c. 8. n. 22. quia impedit maius bonum præsens, nempe libertatem petendi dispensationem quæ aliquando necessaria, vel saltem valde utilis erit votenti. Hactenus ibid.

21. Ex quibus concludendum est, in casu, quo validum fuit votum, te sane peccaturum graviter, vel leviter (iuxta gravitatem, vel levitatem voti) si contra illud agas, & commutationem petas sine causa, quia contra votum agis. At in casu posteriore, quando votum non fuit validum non peccabis, idque ex prædicto capite, quia nimirum contra nullum votum facis. Immo tunc commutatione voti non indiges si quidem votum non habes, qui ipso iure vovisti.

TERTIA DIFFICULTAS.

De commutatione pœnæ voti.

22. Tertio, An possit commutari pœna quam sibi quis incurrendam imposuit, si votum frangeret. Emisit v.g. quis votum non ludendi, quod si luderet, sibi in pœnam non servari voti, imposuit, ut obligetur aliquid pium facere, puta elemosinam pauperi, vel Ecclesiæ tribuere, ieiunium unius diei servare &c. difficultas,

inquam, est an hæc elemosyna, vel ieiunium per Bullam commutari.

23. Respondeo posse. Quia hæc pœna est debita propter relationem quasi essentiali, quam habet ad votum. Concessa ergo facultate per Bullam circa votum, concessa intelligitur circa hæc pœnam. Ita Sanch. de matr. l. 8. d. 15. & in sum. l. 4. c. 52. alique contra Serr. in clavi reg. c. 12. n. 20. confirmat Trull. l. 1. in dub. 17. c. 1. du. 7. n. 4. quia votum, absolutum, & directum quodlibet modo videtur magis obligare ad materiam, in quam recte cadit v.g. ad omissionem ludij, quam ad pœnam, in quam videtur votum cadere indirecte. Si ergo potest Bulla in prius, quod est maius, multo magis in posterius quod est minus.

24. Hinc ergo fit, ut sicut per Bullam potest commutari in opus pium æquale, vel quasi, iuxta superius dicta, votum, quod quis absolute emittit de elemosyna alicui pauperi vel Ecclesiæ danda, saltem quando Ecclesiæ, vel Pauper non acceptavit (quod omnes concedunt) quia non est ex exceptis; ita potest votum alterius materię v.g. votum ieiunij, quod quis emisit sub diti pœna dandi elemosinam, aique hoc non solum commutari votum fregit, sed item post voti fractionem, ita etiam post multas fractiones, & consequenter postquam contraxit debitum solvendi illam elemosinam, quantum magnam.

25. Adverte hic tria. Primo si petis, & obvis commutationem voti pœnalis, non propterea statim intelligis obtinere commutationem pœnæ iam contraxisti, & forte dictum votum fregistis, sed debet petere, & obtinere expresse commutationem dictæ pœnæ.

Ratio est, quia non eo ipso, quod habes commutationem unius, habes & alterius; confessarius enim dum commutat, solum ad illud dirigit commutationem, quod tu explicuisti. Ita Suar. Sanch. Rodiq. Lud. à Cruce cum Trull. l. c. dub. 8. n. 7.

26. Adverte Secundo. Si forte qui emisit eiusmodi votum pœnale non ludendi v.g. sub pœna, si luderet, dandi v.g. decem pauperibus; si forte (inquam) ludisti cum inculpabili ignorantia, vel inadvertentia voti, vel quavis fuerit memor voti, inmemor tamen inculpate fuerit pœnæ, non indigere commutatione pro hac pœna, quia pro illo casu non tenetur ad pœnam, excusant nimirum inculpata oblivione, quæ æquiparatur ignorantia.

27. Adverte tertio. Commutationem, licet convenientissimum sit, non tamen est necesse, ut fiat in favorem eius Sanctij, vel Ecclesiæ, vel pauperis, cui factum est votum. Item opus non est, ut votum personale in actionem personalem, vel votum reale in realem commutetur; possunt hæc enim aliunde per prudentem Confessarij iudicium compensari, ut satis dictum à nobis est lib. 4. in decal. c. 16. §. 6.

28. Quæres cur n. 24. dictum modo est (saltem quando Ecclesiæ, vel Pauper non acceptavit). Respondeo, quia votum reale de danda v.g. elemosyna Ecclesiæ huic particulari, vel huic particulari Pauperi, non incertum est, an possit per Bullam commutari, quando fuit acceptatum à rectore Ecclesiæ, vel ab illo paupere. Non est ita (inquam) certum, sicuti certum, est commutari posse, quando non est acceptatum, idcirco addidi illud (saltem, quando &c.) Et nihilominus, quævis communitas doctrina dicat, tunc non posse, quia per acceptationem iam ius illi acquisiverunt, ut sustinet Sayms, in clavi reg. lib. 6. c. 14. n. 13. Sanch. l. 4. sum. c. 52. n. 6. alique; tamen adhuc commutari posse, non improbabile nesciat Trullenc. l. 1. d. 8. n. quia votum factum Deo, non acceptat legitime homo, sed Deus, cuius voluntatem Pontifex, qui dat Bullam, interpretatur.

Vide, quæ ad hanc sententiam confirmandam fungund, ego lib. 3. in decal. c. 17. §. 2. n. 15. dixi, cui tunc addit Ioann. Delugo. d. 20 de inst. n. 93.

QUARTA DIFFICULTAS.

De commutatione voti iurati.

29. **Q**uarto, an votum iuratum per bullam commutari possit.

Respondet, posse, non solum si iuramentum accedat ad votum iam factum, ut si quis dicit, *Iuro, me servaturum ieiunium, quod heri voti*, vel si accedat, cum sit, ut si dicat, *Voveo, & iuro ieiunium*. Verum etiam si solum adit iuramentum, ut *iuro me ieiunaturum*. Ratio est, quia nunc (ut supponimus) votum hoc iuramentum nihil aliud confirmat, nisi promissionem factam Deo. Quod si iuramentum esset homini praestitum, tunc sane non posset per bullam commutari, certum est, quia bulla non respicit, nisi quod promissum est Deo, cuius voluntatis, ut diximus, interpretes est Pont. fex. Quare cum in casibus, propositis illa non sint modo nisi promissiones Deo factae, erunt vota, quae possunt per bullam commutari. Ita Suar. *tr. de rel. l. 6. c. 14. Pont. de matr. l. 6. c. 11. n. 4. & 5. Castrop. l. 3. tr. l. 2. p. 1. n. 3. Metoll. l. 2. d. 4. c. 6. n. 114. alique.*

QUINTA DIFFICULTAS.

De duratione potestatis commutandi vota.

30. **Q**uinto. Quamdiu durat potestas commutandi vota per bullam? Respondet, Certum est, durare per annum bullae, quod si poenitens nullum suum votum à Confessario commutandum petit, certum item est, non posse commutari post annum, quia potestas tunc iam spiravit. Sed propria difficultas illa haec est, an si poenitens accedat ad te confessarium ultimo v. g. die durationis bullae, petatque commutationem voti, tu vero, si quia es negotio alicui intentus, five quia vis libros, vel te doctorem consulere, &c. an (inquam) possis breviter sic pronuntiare? *Ego tibi commuo ex nunc votum tuum istud in aliud opus, quod post aliquot dies ego, vel quidam doctus designabit.*

Respond. Possit; quia hoc modo dicere possumus; commutationem factam esse tempore durationis bullae, & solum designationem subrogationis fieri postea. Id quod non est uti iurisdictione post tempus spiritum Delegationis, sed est exequi, quod tempore habili commutatum est. Ita Sanch. *in sum. l. 4. c. 5. n. 5. Suar. l. c. c. 11. alique* quibus adde Leand. *l. 1. tr. 5. d. 14. g. 138.* & ita contra Andream Mendo, tenet Bard. *de bull. p. 2. tr. 7. c. 1. a. num. 43.*

Dices Potestatem aliquis dicere, per solam petitionem commutationis voti fieri causam acceptam, & rem non esse integram (ut in simili supra diximus de confessione incepta) unde possit commutationem finire post elapsam delegationis tempus? Respondet, Mendo *de bull. d. 26. a. n. 169.* affirmat sufficere solum eiusmodi petitionem, ut possit dici causa accepta: Sed certe eam solam sufficere, mihi difficile est, ut d. facile fuit supra *l. 4. §. 4. n. 6.* meram petitionem confessionis illam facere causam acceptam.

§. II. Explicantur vota excepta in bulla.

1. **D**ecernamus nunc, quamnam vota nequeant per bullam commutari? Dico commutari non posse vota absoluta castitatis, religionis, peregrinationis ultimatinae (qua voce, quasi per Antonomasiam intelligitur peregrinatio Hierosolymitana) emissae devotionis causa. Idem dic de iuramentis, quibus praedicta observanda iurantur, quando nimirum per ea iuramenta confirmantur promissiones Deo factae; sunt enim etiam res reservatae, quia tunc non sunt, nisi vota, ut supra dictum est: Promissiones, dico: nam si quis per iuramentum confirmet duntaxat, sic assertive, *Iuro me habere, vel habuisse voluntatem, seu propositum conservande v. g. castitatis*, cum sic non promittat, sed enuntiet, iuramentum

Pars III.

est assertorium de praesenti, vel praeterito, non vero promissorium, atque adeo votum non est.

2. Dictum est autem (vota absoluta) ut enim vota haec tria excipiantur, ea intelligi debent, quae sunt absolute, & perfecte talia, nullaque ex parte deficientia. Id permaxime notandum est, nam ex hoc multa, quae vota excepta esse prima facie apparent, excepta tamen nequam esse, inveniuntur, ut iam ex corollariis, quae colligam, palam fiet.

Votum Castitatis diminutum.

3. Hinc enim primo, votum non fornicandi, votum non se possidendi, votum non habendi, votum castitatis coniugalis, votum virginitatis praecise, id est consistenti in abstinentia primi actus luxuriae, quatenus scilicet virginitas involvit corporis integritatem, votum integre castitatis, sed ad tempus, ad quod rationabiliter praesumatur aetas hominis perventura; vota inquam, haec quia sunt castitatis diminuta, non numerantur inter excepta, quare sunt per bullam commutabilia.

4. Praeterea votum castitatis vere conditionale hoc v. g. modo emissum, *Voveo castitatem, si convalesco, hoc est si a Deo sanitatem impetrabo*, satis probabiliter, etiam sanitate obtenta, non est ex exceptis, quia deficit à puro voto castitatis, quod illud in rigore est tale, & absolute, quod propter Dei cultum simpliciter sit, ac hoc respiciet motivum utilitatis propriae. Cor autem dictum sit (vere conditionale) mox intelliges, *n. 11.*

5. Idem satis etiam probabiliter dic de voto poenali in hunc modum facto) *Voveo v. g. non ludere, quod si ludam in poenam voveo castitatem* vel in hunc alium modum, non vovendo omissionem ludi, sed castitatem in casu ludi, sic, *nolo ludere, quod si ludam, voveo castitatem*. Idem dic (inquam) quia haec non sunt pura vota castitatis, sed relata ad tuum ludum. Faciunt ad hoc ea, quae dixi supra *§. 1. n. 22.*

Denique votum castitatis per partes emissum, cui tamen integro noluit vovens se subicere, huc reducitur, nec enim est ex exceptis. Voverit quis v. g. hodie, nolle assentiri pravis internis cogitationibus, eras voverit se non fornicaturum, perendie se nolle actum impudicum externe peccaminosum habere; dico haec singula non esse reservata, quia sunt vota diminuta castitatis, atque adeo esse per bullam commutabilia, nisi tamen vovens, voluerit in ultimo voto simul omnia colligere, illisque esse subiectum, nam tunc votum erit perfectum, & integre castitatis.

Votum Religionis diminutum.

6. Hinc Secundo, votum de assumendo Ordinem Sacrum; votum de serviendo toto vitae tempore Hospitali, vel Monasterio, seu Religioni, nisi sic intelligas, rite in illa profiteri, votum de ingrediendo in Religionem, si intelligas solum ingressum, non vero perseverantiam, seu professionem in ea (hoc vide distinctius apud Doctores citatos à Diana *p. 1. tract. de bull. Cruc. res. 79.* haec inquam quia non sunt vota perfecta de Religione non sunt reservata, sed per bullam commutari, fas est.

7. Idem pronuntia, si votum religionis sit verè conditionale, vel poenale, propter rationes modo *num. 4* dictas.

Votum Peregrinationis Hierosolymitanae diminuta.

8. Hinc tertio, vota de invisenda Sanctissima Virgine Lauretana vel S. Iacobo in Compostella, vel votum Peregrinationis ad Divina Apostolorum, vel etiam Peregrinationis Hierosolymitanae non ob visitanda Loca Sancta, sed ob alium, tamen si honestum, & pium finem v. g. ad sua peccata ibi cum confessario illic forte de-

R r a gente

gente confitenda, vel ad suum parentem ibi ægotantem adiuvandus. Hæc inquam vota, cum non sint ad loca Hierosolymitana Sancta, non sunt reservata, unde sunt per bullam commutabilia.

9. Idem dic, si votum eiusdem Hierosolymitanæ Peregrinationis sit vere conditionale, vel pœnale propter rationes adductas n. 4.

Dua Notationes facientes ad prædicta.

10. Duo tandem diligenter notari velim. Primo, qualitates quasdam annexas his reservatis votis posse per bullam commutari v. g. Movisti Peregrinationem Hierosolymitanam pedestrem, vel mendicando in itinere, vel sine magno comitatu, potest confessarius per bullam electus has circumstantias sibi commutare, modo interim persistet ipsa Peregrinationis substantia, quia hæc est reservata, nequaquam illæ.

11. Nota Secundo. Cur quando dicimus votum conditionale commutari per bullam posse, addimus illud (*vere conditionale*). Ratio enim est, quia non raro, quantvis in modo loquendi addit in tuo voto illud (*si*) tamen non semper significat conditionem, sed tempus, atque æquivaleret particulæ, quando, vovet v. g. si convalesceris, si Pater tuus incolomis domum redierit, si tua soror honeste nupserit, vovet, inquam ire Hierosolymam, vel religionem te addicere, vel castitatem perpetuam saltem rectam custodire. Aio, si sensus sit verè conditionatus in hunc modum *Voveo, si hæc prædicta mihi concesserit Deus, Religionem, Peregrinationem, Castitatem*, erunt, eiusmodi vota commutabilia: at si sensus sit hic alius, *Voveo, quando ego convalescero, quando meus pater redierit, quando mea soror honeste nupserit, &c.* hæc non erunt vota conditionata, sed absoluta pro præfixo tempore, quare nequaquam commutationis favore gaudebunt.

§. III. Vota de quibus est aliqua maior controversia, an per bullam commutari queant? Vota coniugii.

1. Prima controversia est de voto perfectæ castitatis emissio à coniuge, an sit reservatum, ac proinde neutiquam commutabile per bullam.

Respondeo. Certum est, si votum hoc fuit à coniuge emissum ante initium matrimonium, esse reservatum, etiam post matrimonium initum, siquidem ex matrimonio naturam non mutat; & ipse quidem peccavit matrimonium contrahendo, licet propter ius bona fide ab alio coniuge acquisitum, possit debitum reddere, at petere quidem non potest; & quamvis iuxta probabilior sententiam possit Episcopus, & forte Mendicantes per sua privilegia dispensare humo, ad petendum debitum, dumtaxat dum coniux vivit, tamen nec ad hoc, nec ad totum votum commutandum bulla quidquam potest, quia id esset Bullæ potestatem extendere ad vota per Pontificem excepta.

2. At, si sit sermo de voto castitatis, quod forte coniux emitat dum est in matrimonio, quinque modis emitti ab ipso possit. Primo ab altero absque licentia alterius Coniugis. Secundo, ab altero cum licentia alterius. Tertio, ab utroque sine mutua, licentia. Quarto, ab utroque cum mutua licentia, non per modum contractus, quo quisque cesserit iuri suo petendi. Et in his quatuor potest bulla, quia si cum licentia, si sive absque ea cum alter, qui cedit licentiam, non se privaverit iure suo, ut in his quatuor modis supponimus, remanet, votum non esse perfectæ, & absolute castitatis. Verum Quinto modo, si votum castitatis emittatur ab utroque sed mutua licentia, & per modum contractus quo quisque iuri suo cedit, cum iam sit votum perfectæ castitatis, reservatum erit, & incommutabile.

Notat tamen Sanchez, l. 9. matr. d. 37. n. 13, si dicti coniuges remittant sibi, & acceptent mutuam cessionem iuris petendi, & reddendi debitum, posse per bullam tunc, ejusmodi votum commutari, siquidem quod re-

manet, votum integrum castitatis non est. Sed ad rem, sic requirendo peccare graviter coniuges, quia ut supponimus, contra votum operantur.

Votum strictioris Religionis, & quoad tempus.

3. Secunda controversia, an per bullam commutari queat votum religionis strictioris in laxiorem, ut nunc, quoad tempus præfixum à vovente, hoc est quoad dilationem ingressus.

Respond. utrumque posse per se, quia ut supra vidimus, circumstantiæ extrinsecæ non sunt reservatæ.

4. Dixi (per se) nam si in laxiore non viget obsecrantia Regularis, & dilatio temporis sit tanta, ut votum periculo exponatur votum non implendi, tunc in rebus casu poterit aliquid bulla, ut nec Episcopus, qui esse commutare substantiam voti, & ita tenent Sanchez, l. 1. d. 9. n. 19 & l. 4. sum. c. 40. n. 76. & Castropalus, l. 1. d. 4. q. 11.

Votum Religionis Militaris.

5. Tertia controversia. An votum Religionis Ordinum Militarium possit commutari per Bullam? Respond. deo votum Religionis Militaris Sancti Ioannis Hierosolymitani (cuius Religiosi Melitenenses vulgo appellantur) non posse, quia hæc est in omnium sententia vota religio. Aliarum vero, puta S. Iacobi, Alcantaræ, Calatravæ &c. posse probabiliter; quia in multorum sententia probabili, hæc non sunt, saltem hodie verè religionis, quamvis in aliorum probabili, & fortasse probabiliori sententia, etiam hodie, sint. Lege Speculum, par. 1. d. 2. c. 1. alioque ab eodem citatos.

Excipe Regulares ex his Ordinibus; nec mirum, quia hi sunt veri Religiosi &c. ut Andreas Merdo in app. ad bul. dil. c. 31. n. 118.

Votum sub distinctione.

6. Quarta controversia est huiusmodi. Quamvis conveniant Primo Doctores, si tu voveas sub distinctione duo vota reservata, v. g. voveas vel castitatem, vel Religionem, conveniant, inquam, tunc neutrum posse per bullam commutari, quia utrumque est reservatum, & quamvis Secundo, conveniant, si voveas sub disjunctione duo vota, quorum alterum sit reservatum, alterum non, ut si voveas, vel ieiunare per aliquot annos, vel castitatem; conveniant, inquam, utrumque posse commutari per bullam, quia tunc propter illam libertatem, quam habes eligendi Ieiunium, non est castitas perfecte, & absolute promissa; Controversia tamen est inter illos, an facta à te electione reservati, quando licet, tu omisis ieiunium, elegisti partem illam voti, que erat castitatis (sine novo voto ipsius, ut semper supponimus) an inquam, possit per bullam prædictæ castitatis votum commutari.

7. Respond. Esse reservatum, atque adeo commutari per bullam non posse, docet Sanchez, l. 8. matr. d. 9. n. 14. & in sum. l. 4. c. 40. n. 43. Ratio est, quia inquit, facta electione illius, iam Deus, qui electionem vidit, illum acceptavit, ergo iam remanet esse à Deo acceptatum votum integræ castitatis.

Non esse reservatum, sustinet, si attente legas, Sanch. de voto c. 2. n. 3. & Castropalus l. 3. d. 2. p. 11. n. 6. Ratio est, inquit, quia illa electio non est votum, sed mera voluntas, & propositum illam partem servandi; ergo votum remanet, ut erat prius, punit cum imperfectione, quam habebat, ergo non perficitur tale. Hæc sententia est n. 4. probabilior.

Ex qua fit, ut si pars altera non reservata fuerit relicta impossibilis, evadat v. g. prædictus votis impotens ad ieiunandum, non propterea voti illa pars altera, quæ est castitatis evadat reservata, quia illa impossibilitas non mutat votum, seu voti imperfectionem, sub qua

erat antea; Et ita tenent Suar. l. c. Sanch. aliique apud Dian. p. 1. r. de bull. resl. 74.

Votum reservatum sed dispositum.

8. Quinta controversia. Voti castitatem absolute sed quia obtinui rite dispensationem à Pontifice, is mihi imposuit, ut loco voti, jejunarem semel in Hebdomada, vel quid simile, quæro, an hoc jejunium possit per bullam mihi commutari.

Respond. Non posse quia est reservatum, putant multi Canonistæ apud Sanch. l. 8. matr. disp. 9. num. 20. ex ratione, quod subrogatus fortitur naturam ejus, cui subrogatur. Posse, quia non est reservatum putat Sanch. Suar. Less. Trull. aliique apud Bardi, p. 2. r. 7. c. 2. n. 79. quia materia reservata jam fuit à Pontifice in materiam non reservatam translata. Ad rationem Canonistarum dic, subrogatum naturam ejus, cui subrogatur fortiri in intrinsicis, & in honestate operis, atque, ut res sit proportionata, & æqualis, vel quasi, non vero in extrinsecis, ex quibus est reservatio, quæ valde per accidens conjungitur cum illa materia. Hæc posterior sententia est probabilior.

9. Quid si in hoc casu ego per multum tempus omisi jejunium, (sane cum peccato) reviviscitne in me votum castitatis? Nam si non reviviscit, prodit bulla, ut per illam dictum jejunium in aliud opus mihi commutari queat.

10. Respondeo. Redire sentit Rodriq. in add. ad bull. §. 9. num. 118. siquidem votum, ait, fuit commutatum sub conditione præstandi jejunia, conditione ergo hæc nequaquam posita, votum castitatis commutatum non intelligitur.

Non redire, docent Sanch. l. 8. matr. d. 9. n. 21. aliique (cum quibus sentio) quia falsum est, votum fuisse à Pontifice commutatum sub ea conditione, hujus enim conditionis nulla fit mentio in dispensationis, seu commutationis rescripto; quare votum illud fuit extinctum ejusque obligatio translata fuit in aliam materiam non reservatam.

11. Urges si fuit extinctum, cur vovens potest, relicta dispensatione, vel commutatione, reverti ad prius votum.

Respond. Hanc difficultatem dissolvit lib. 8. in Decal. lib. 3. in decal. c. 16. §. 7. n. 4. ac dixi versionem hanc solum concedi ex benignitate Dei. Locum relege.

Communitio voti reservati in aliud reservatum; vel in opus præstantius.

12. Sexta controversia. Voti Peregrinationem Hierosolymitanam v. g. Potestne Confessarius à me per bullam electus ejusmodi votum reservatum, vel in opus aliquod melius, & præstantius v. g. in votum castitatis, vel in subsidium belli contra infideles, mittendo centum v. g. homines propriis expensis, & viginti millia aurorum, atque loco laboris proprii tolerandi peregrinationis molestias; jejunare quotidie per annum; quæ duo, nimirum castitas, vel ejusmodi subsidium ita præstitum, sunt opera sine dubio præstantiora, quam ipsa mera Peregrinatio.

Respond. Posse, putat Aragonius 2. 2. §. 88. art. 12. quia non debet impediti melius bonum, quod magis libenter acceptari à Deo præsumendum est. Non posse, docent Sanch. in decal. l. 4. c. 52. n. 4. & Suar. l. 6. de voto c. 21. n. 21. quia nulla potestas data est circa vota reservata à Pontifice per bullam, neque in aliam materiam reservatam quamvis utiliore, & præstantiore; totam enim potestatem, seu jurisdictionem commutandi prædicta tria vota sibi reservavit Pontifex. Neque sic impeditur per se majus bonum, sed solum non datur jurisdictione ad ea vota commutanda.

Ego lib. 3. decal. c. 16. §. 5. num. 4. sustinui (id enim hæc Pars III.

occasione scire operæ pretium erit) propria autoritate non posse quempiam commutare suum votum reservatum in opus melius. Sed post ea scripta incidi in questionibus Morales Vincentii Tancredi, p. 1. r. 3. de voto d. sp. 6. Quæres 2. fol. 492. qui universaliter docet esse probabile, votum reservatum posse propria autoritate commutari in melius, etiam non reservatum, quia melius semper acceptatur à Deo.

Neque valet ait, paritas, Non potest per bullam, vel per privilegium mendicantium, ergo non poterit autoritate propria. Non valet inquit, quia potestas commutandi per bullam, & per privilegia fundatur in jurisdictione concessa à Pontifice, quæ circa reservatum nondum est concessa; at potestas commutandi in melius, autoritate propria fundatur in acceptione Dei, qui semper præsumitur melioris operis esse contentus. Hanc Tancredi sententiam probabilem esse, inficiari, non possum.

Votum subditorum.

13. Septima controversia. Scimus vota personarum sub alterius potestate existentium posse irritari ab eo in quo potestas ejusmodi residet, v. g. vota Filii à Patre, uxoris à marito, servi à domino &c. eo modo, & cum illis limitationibus, quas diximus, lib. 3. in decal. cap. 16. §. 3. cum de voti relaxatione tractavimus. Jam quæritur si filius v. g. impubes vovit castitatem absolutam, potestne ejus commutationem obtinere à suo confessorio per bullam.

Ratio dubitandi est, quia hoc votum, quamvis reservatum, potest irritari à Patre, ut ibidem dictum est, ergo videtur deficere à perfectione voti reservati, & consequenter videtur commutabile, tum per bullam, tum ab Episcopo.

Respond. Ita putat propter dictam rationem Guartierres, in q. can. l. 2. cap. 22. num. 49. Sed profecto perperam; nam nec per bullam, nec ab Episcopo commutari potest. Si quidem vota illa ideo irritantur à Patre &c. quia Pater habet dominativam potestatem in filium: quam potestatem dominativam non aufert, nec limitat Pontifex, quando sibi vota illa excepta reservat. At à confessorio, vel aliis Prælati, idem Pontifex aufert, vel limitat jurisdictionem per quam debeant illa vota commutari, vel dispensari, qua quidem limitatione supposita, nihil prædicti poterunt omnino. Ita Suar. l. 6. de voto cap. 26. n. 4. Castrop. tom. 3. tr. 3. disp. 2. punct. 12. n. 11. aliique.

Vota reservata, quorum dispensatio est necessaria.

14. Octava controversia. In aliquibus casibus urgentis necessitatis potest Episcopus dispensare in his reservatis votis, quando scilicet imminet grave aliquod damnum nisi dispense; & ad Pontificem aditus non est; ut si quis ligatus voto religionis, tamen, nisi puellam, quam deservavit, sine mora ducat uxorem, timeantur gravia scandala, & rixæ, nam tunc poterit Episcopus dispensare. Jam quæro, an tunc possit hoc votum commutari per bullam? Ratio autem id affirmandi est, quia per bullam commutari possunt omnia vota, quæ dispensare potest Episcopus; cum igitur possit hoc Episcopus dispensare, poterit, & confessarius per bullam electus, commutare.

Respond. Ita propter dictam rationem putant aliqui apud Dianam, p. 6. r. 6. resl. 50. Sed negandum omnino est cum Sanchez, lib. 8. matr. d. 15. n. 16. Pontio l. 9. matr. c. 10. num. 11. aliisque: ratio est, quia non est verum confessario electo per bullam concedi, posse commutare vota omnia, quæ potest Episcopus. Episcopus enim habet potestatem ordinariam, at confessarius solum delegatam, unde non est mirum, si confessarius non possit, quia illi nullo modo in sua delegatione per bullam conceduntur vota reservata, conceduntur au-

R 3 tem

tem Episcopo in illa necessitate, propter quandam Pontificis tacitam licentiam.

CLAVSULA XIII.

Item prædicto Commissario datur facultas, ut suspendere possit, dicto anno durante, omnes similes aut dissimiles indulgentias, & facultates ab eisdem, & à Sede Apostolica, & ejus auctoritate concessas quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, piis locis, universitatibus, Confraternitatibus, & singularibus personis, in Regnis, Insulis, Terris, locis, & Dominis præfatis &c.

Et paulo post.

Et, ut interim, neque publicari, neque predicari possint, neque publicari, cujusvis hominum communiter, vel divinis suffragantur. Exceptis tamen concessis Ordinum Mendicantium Superioribus, quoad eorum fratres.

Item, dicto commissario conceditur etiam facultas, ut ipse, per se, vel per alium, vel alios, quantum, & quoties sibi videbitur, Indulgentias, & alias Gratiarum per eum suspendas in favorem illorum, qui presentium Gratiarum in hanc causam pro Religionis defensione concessarum, participes effecti fuerint, revalidare, absque alio premio pessi.

CAPVT XIV.

De suspensione Indulgentiarum &c.

In his clausulis conceditur potestas commissario Cruciatæ suspendendi omnes alias indulgentias, & gratias, qui de facto suspendit, quando bullam promulgat (pro illo scilicet promulgationis anno) quamvis deinde idem commissarius in eadem promulgatione concedat Bullam fumentibus revalidationem prædictarum indulgentiarum, & gratiarum. Quare qui bulla caret, non acquirit illas indulgentias, quia pro ipso suspensæ remanent; qui autem bullam accipit, eas acquirit, quia pro bullam accipientibus revalidantur ea, quæ Commissarius paulo ante suspenderat.

Porro plura hæc sunt clara, plura sub controversia, de quibus breviter, & sigillatim.

§. I. *Quanam gratia per promulgationem bullæ suspendantur, vel non suspendantur quo ad*
Seculares.

EX contextu tenoris bullæ recte doctores eas indulgentias, facultates, gratiasque suspendi colligunt, quæ obstant expeditioni hujus bullæ Cruciatæ, hoc est, quæ illam aliquo tandem modo impediunt, non suspendi vero, quæ nequaquam impediunt.

2. Rursus eas suspendi, quæ à Summo Pontifice, vel ejus auctoritate concessæ sunt.

3. Denique eas suspendi, quæ sunt concessæ Ecclesiis, Hospitalibus, Piiis Locis Universitatibus, Confraternitatibus, singularibus personis in regnis, locisque in quibus bulla promulgatur.

4. Hinc ergo suspenduntur privilegia prædictis concessa celebrandi ante auroram, vel post meridiem, & similia, quæ concedit bulla, quia illa impediunt bullæ expeditionem; nam fideles contenti illis suis privilegiis, non essent valde faciles, ad recipiendam bullam.

5. Contra, non suspenduntur indulgentiæ, privilegia, & facultates in corpore juris contenta, quia Commissarius solum suspendere valet illa, quæ speciali auctoritate Pontificis conceduntur, hæc autem in jure contenta, sunt concessa auctoritate quidem ejusdem Pontificis, sed publica, & veluti communi. Adde, per clausulam generalem non suspendi ea, quæ in jure continentur, nisi eorum fiat mentio, ut docet Bartholus in *extrav. ad reprimen. v. non obstantia*, communiter receptus, & Castrop.

de bull. p. 11. n. 4. aliisque. Hanc sententiam quod per bullam non suspendantur quæ in jure communi continentur, sequitur Diana p. 1. r. de bull. ref. 87. & multi apud Gallegum, c. 12. d. 173, qui recenset aliquas facultates, concessas in dicto communi jure, quamvis sciam Mado sed contra illum late agit Bardi, de bull. p. 3. r. 1. cap. 2. n. 7. in 2.

6. Nec item suspenduntur facultates absolventium, penfandi, commutandi, quas habent Episcopi, quia facultates hæc non conceduntur, nec locis, nec singularibus personis, sed dignitati Episcopali.

7. Nec denique suspenduntur indulgentiæ & gratiæ, quas aliis concedunt dicti Episcopi, quia Commissarius solum suspendere potest, quæ concedit Pontifex.

8. Gratiæ, quæ sunt omnino dissimiles illis, quæ concedit bulla, qualis est v.g. facultas testandi, Missæ celebrandi cum altari portatili, ingrediendi Monasteria Monialium, non suspenduntur, si quidem hæc non expediunt expeditionem bullæ. Quando ego in hac decima tertia clausula dicitur, suspendi gratias similes, vel dissimiles, intelligitur de dissimilibus quoad modum, hæc autem impeditur bullæ expeditio, qualis esset v.g. facultas celebrandi duabus horis post meridiem, cum bullæ Commissarius solum personis Qualificatis concedat per horam unam. Ut diximus sup. c. 5. §. 6. n. 2. Hæc sunt tertia ex Castropalao de bull. p. 11. breviter collectas.

9. Jam dubitari potest 2. An suspendantur indulgentiæ, quas possunt fideles acquirere, exhibentes aliquod opus pium dum habent numismata sacra, imagines, coronas, grana &c. quibus affixit Summus Pontifex indulgentias.

10. Respondeo. Suspendi docet Castropalaus, l. 1. n. 7. & Bardi l. c. n. 6. quia quæ sunt concessæ singularibus personis eas Imagines deferentibus: nam bullæ tenor eas se suspende indulgentias singularibus personis concessas. Verum non suspendi, unde has acquirit sine bulla, docet Trullench, Rodrig. Riccio adducti à Bardi l. c. quia non singularibus personis, sed omnibus Christi fidelibus, sub illa tamen conditione, si illas imagines habeant, eas indulgentiæ conceduntur. Hæc potest fieri tentio est mihi probabilior.

11. Dubitari potest tertio, de Jubilæo, quod toti Reipublice Christianæ solet concedi à Pontifice.

Respondeo. Hoc non suspendi, certum sit, atque adeo non esse opus Bulla ad illius indulgentias, & privilegia lucranda. Ratio est, quia hoc non conceditur determinatis locis, vel personis, sed omnibus totius orbis fidelibus. Ita Gallegus afferens praxim, quæ Commisarius Cruciatæ non impedit Jubilæi publicationem, nec addit se requirere bullam, ut in aliis indulgentiis requiritur.

12. Dubitari potest quarto, de Altariis privilegiatis.

Respondeo. Suspendi docet Delugo, de penis. l. 2. n. 49. & Bardi p. 3. tract. 4. c. 4. n. 14. quia hæc indulgentia est concessa loco peculiari, afferente alios pro hac licentia inter quos numerat Dianam, p. 1. tract. de bull. ref. 86. Sed certe Idem p. 9. r. 2. ref. 22. docet non suspendi, sicuti ibid. Ref. 23. sustinet, Altare privilegiatum non suspendi per annum Sanctum.

13. Dico igitur, esse probabile, non suspendi, atque pro altari privilegiato nos indigere bulla. Ita sustinet, præter dictum Dianam, Trullen. de bull. l. 1. §. 9. c. 4. dub. 4. Quintanad. in app. r. 1. dub. 14. Galleg. late cl. 2. dub. 173. Ratio est, quia est probabile, bullam solum suspendi indulgentias pro vivis, non vero pro defunctis.

Confirmat Gallegus, l. c. quia bulla dicit, se suspendi indulgentias concessas locis, vel personis singularibus indulgentia altaris privilegiati non conceditur particularibus personis, sed animabus Purgatorii, anima autem in communi, & humano modo loquendi (moraliter, inquit Gallegus loquitur, non Metaphysicè) non est persona absolute dicta. Bene est; Sed illud, moraliter non Metaphysicè